

Jan WAWRZYŃCZYK

**MAŁY
GRAFOIDIOMATYKON
ROSYJSKO-POLSKI**

Warszawa 2008

***SEMIOSIS LEXICOGRAPHICA*, vol. LI**

Założyciel, wydawca i redaktor serii:
Jan Wawrzyńczyk
(Instytut Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego)

Sekretarz redakcji:
Marek Iwanowski
(Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych UW)

PL ISSN 1507-1634

Copyright © by Semiosis Lexicographica, Warszawa 2008

Recenzenci:
Zofia Kozłowska
Piotr K. Witas

ISBN 978-83-921025-8-8

Wyd. I. Obj. 0,62 a.w. Nakł. 20 egz.

Piotrowi, Eli i Wojkowi

PRZEDMOWA

Zjawiska, którym poświęcona jest niniejsza publikacja, są znane przede wszystkim tłumaczom praktykom – zwłaszcza tym o znacznym dorobku translatorskim. Tłumaczący na język polski np. utwory Fiodora Dostojewskiego, Lwa Tołstoja czy Aleksandra Sołżenicyna mieli przed sobą drukowane teksty oryginałów, nad nimi się pochylali i dokonywali czynności przekładowych, tkwiąc zasadniczo w g r a f o s f e r z e, posługując się substancją graficzną, jedynie tłumacze tekstów poetyckich¹ oprócz grafosfery uwzględniać musieli, w znacznie większym stopniu, f o n o s f e r ę.

Ilustracje zaczerpnięte zostały z e-brudnopisu obszernej, przygotowywanej do druku w r. 2010, pracy pt. *Rosyjsko-polski słownik tradycji i praktyki przekładowej. Wydanie pierwsze*².

Idiomatyczność ujmowana na poziomie grafemowym³ jest niewątpliwie faktem, faktem niemarginalnym. Intuicyjnie np. w zakresie interpunkcji końca zdania oczekuje się, że kropka oryginalnego zdania rosyjskiego będzie miała w polskim przekładzie odpowiednik również w postaci kropki, wykrzyknik – wykrzyknika, znak zapytania (pytajnik) – znaku zapytania (pytajnika), a wielokropki – wielokropka. W praktyce jednak jest tak nie zawsze, tłumacz decyduje się zastosować odmienną interpunkcję. Gromadzenie takich wypadków oraz ich analiza zmierzająca do ustaleń systemowych ma sens. Pouczające są obserwacje m.in. nad zmianą liczby grafemów, ich rodzaju (grafem literowy vs. grafem nieliterowy, iteracje grafemów) w procesie przekładu form o zapisie niestandardowym wówczas gdy formy te odzwierciedlają zjawiska językowe (suprasegmentalia) oraz niejęzykowe ze sfery tzw. lingwistyki nadawcy (skandowanie, jąkanie, wahanie, emocje itp.⁴).

Spojrzenie na proces przekładu przez pryzmat grafemów jako takich pozwala dojrzeć zjawiska i formułować reguły przekładowe dotychczas nie

¹ W tym prozy poetyckiej.

² Praca ta stanowi wznowienie, z poprawkami i zmianami strukturalnymi, dwutomowej książki *Teoretyczne i praktyczne aspekty przekładu rosyjsko-polskiego*, Łódź 2000-2001. Planowane na 2010 r. wydanie będzie miało objętość dwukrotnie większą w porównaniu z wydaniem 2000-2001 r.

³ Wprowadzam określenie *grafoidiomatykon*, celowo nawiązując do nowego gatunku wypowiedzi leksykograficznej, jaki tworzy Wojciech Chlebda; por. cenne opracowanie pod redakcją tegoż: *Podręczny idiomatykon polsko-rosyjski. Z. 1-3*, Opole 2006-2008.

⁴ Zasluguje na uwagę przekładoznawcy, w związku z tymi bardzo interesującymi, różnorodnymi kwestiami, artykuł Mirosława Bańki: *O słowach znie-kształ-co-nych* („Poradnik Językowy” 2006, zesz. 9, s. 17-23).

odnotowane ani w słownikach dwujęzycznych, ani w specjalnych aneksach, „gramatykach przekładowych”⁵, do nich.

Aleksander Ludskanow, pisząc o kwestii przekładu absolutnego, wspominał o przekładzie-fotografii⁶, który oczywiście jest niemożliwy. Z elementami swoistego fotografowania jednak, kopiowania określonych fragmentów oryginału i mechanicznego przenoszenia tych fragmentów do tekstów przekładów – właśnie na poziomie grafemowym – w akcie translacji mamy do czynienia. Dokumentują tę specyficzną operację przekładową poniższe materiały; dokumentują też oczywiście liczne zawiłości ekwiwalentyzacji grafemów ujmowanych zarówno bez względu na cokolwiek innego niż same byty grafemowe, jak też przez wzgląd na te czy inne byty niegrafemowe i ich klasy.

Mam nadzieję, że problematyka poruszona w niniejszej broszurze zainteresuje badaczy, teoretyków i praktyków przekładu, i że zostanie ona pogłębiona dzięki zbiorowemu wysiłkowi, wzajemnej inspiracji, doprecyzowaniu pojęć⁷.

⁵ Por. o nich moje uwagi w: *Z rosyjsko-polskich relacji przekładowych na płaszczyźnie gramatycznej*, [w:] Z. Czapiga (red.), *Problemy gramatycznego opisu języków słowiańskich*, Rzeszów 2002, s. 154-159.

⁶ Zob. *Tłumaczy człowiek i maszyna cyfrowa*, przeł. K. Leski, A. Naumow, Warszawa 1973, s. 28.

⁷ Pewne typy grafoidiomatyczności rozpatrywałem w art. *W poszukiwaniu obiektów leksykografii polsko-rosyjskiej*, [w:] M. Grochowski, D. Weiss (eds.), *Words are physicians for an ailing mind*, München 1991, s. 445-447; w niniejszym szkicu nie wracam do nich.

WYBRANE JEDNOSTKI

A. Grafosegmenty

ВВ. w wiekach

∇ К XVII – XVIII вв. и относится развитие русской народности в русскую нацию. Przekształcenie narodowości rosyjskiej w naród rosyjski odbywa się zatem w wiekach XVII i XVIII. {Д. БЛАГОЙ / М. i W. LEŚNIEWSCY 3/5}

ВВ. w.

∇ На Западе в XVII и XVIII вв. получила чрезвычайное развитие любовно-галантная поэзия. Na Zachodzie w XVII i XVIII w. rozwinęła się niezwykle poezja miłosna. {Д. БЛАГОЙ / М. i W. LEŚNIEWSCY 60/70} ∇ Тут же найдены были башмаки XIV-XV вв. Znalaziono tam trzewiki z XIV i XV w. {М. ТИХОМИРОВ / J. JARCO 70/72}

ГГ. w latach

∇ [...] издание академиком Яковом Гротом [...] собрания сочинений Державина (1864 – 1883 гг.). [...] przygotowanie [...] zbiorowego wydania dzieł Dierżawina przez akademika Jakuba Grota (w latach 1864 – 1883). {Д. БЛАГОЙ / М. i W. LEŚNIEWSCY 17/20}

ГГ. г.

∇ [...] печатается двумя изданиями (в 1717 и 1723 гг.) популярная книга знаменитого физика [...]. [...] dwukrotnie wydana, w r. 1717 i 1723, popularna książka słynnego fizyka [...]. {Д. БЛАГОЙ / М. i W. LEŚNIEWSCY 38/44}

П n

∇ [...] хотел испросить у вас, чтоб вы ходили – по той стороне и со стороны переулка, где черный выход, этак *покоем*, описывая букву П то есть. [...]

chciałem poprosić, żeby pan chodził po tej stronie i od strony zaułka, gdzie tylne wejście, o tak, zakreślając literę *n*. {Ф. ДОСТОЕВСКИЙ / G. KARSKI 2:53/365}

№ nr

∇ Свежих людей редко видят в палате № 6. Ludzi ze świata rzadko się widuje na sali nr 6. {А. ЧЕХОВ / M. DĄBROWSKA 8:81/246}

№ numer

∇ в одном из № «Телеграфа» в одном з номерów „Telegrafu” {П. ВЯЗЕМСКИЙ / I. TUWIM i J. STAWIŃSKI 121/142}

N-ский N

∇ – А вот еще, господа, был случай с адъютантом в N-ском полку... – А wiecie, panowie, jak to było z adiutantem z pułku N... {А. КУПРИН / H. ROGALA 4:10/11}

N-ский pewien

∇ – Ты слышал, Бек, как в N-ском полку один адъютант купил лошадь из цирка? – Słyszałeś, Bek, jak w pewnym pułku jeden z adiutantów kupił cyrkowego konia? {А. КУПРИН / H. ROGALA 4:11/12}

[Кропка]

□.

∇ – Томас мировой рекорд поставил. Прыгнул на 2.22. – Жуть! – Thomas ustanowił rekord świata. Skoczył 2,22. – Nadzwyczajne! {В. АКСЕНОВ / I. PIOTROWSKA B:34/106}

□.!

∇ Нет! триста, триста, триста. Nie! trzysta, trzysta, trzysta! {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 82/121}

∇ Княгиня, карточный должок. Księżno! Karciany dłużek! {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 96/143}

∇ И вдруг нет его... Это не укладывалось в сознании, с этим нельзя было примириться. I nagle go nie stało... Nie mieściło się to w głowie, nie można było się z tym pogodzić! {Л. КОСМОДЕМЬЯНСКАЯ / E. SŁOBODNIKOWA 14/18}

∇ Димка с 88-го крутит любовь с Галкой-засольщицей. Dimka z numeru osiemdziesiąt osiem kombinuje z Halą z solarni! {*B. АКСЕHOB / I. PIOTROWSKA B:62/192*}

[Przecinek]

☐, --

∇ – А ведь сразил он вас, признайтесь, – сказал дорóгой мой товарищ, молчавший почти все время нашего разговора. – Ale też zabił panu klina, niech pan przyzna – rzekł po drodze mój towarzysz, który milczał prawie przez cały czas naszej rozmowy. {*B. КОРОЛЕНКО / A. SANDAUER B1:367/366*}

∇ И увлажнились глаза Николая Андреевича, – так в глинистых сухих оврагах вдруг зашумит послегрозовая вода [...]. Oczy Nikołaja Andriejewicza zwilgotniały – jak w suchych gliniankach wzbiera nagle woda po burzy. {*B. ГРОССМАН / W. BIEŃKOWSKA A:37/33*}

☐, !

∇ В кустах недалеко от села постовой окликнул: – Кто едет? – Свои... староста, – ответил чернобородый. – А-а-а!.. Куда ездил? – Подводы с хутора выгонял. W zaroślach na skraju wsi rozległ się głos wartownika: – Kto jedzie? – Swój, starosta! – odparł czarnobrody. – Aha! Dokąd jeździłeś? – Na chutor, po furmanki. {*A. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 173/247-248*}

☐, ∅⁸

∇ Потом мы с нею выпили чаю, и она стала одеваться. Я дала ей теплые зеленые варежки с черной каемкой, которые сама связала, и свою шерстяную фуфайку. Potem napiłyśmy się herbaty i Zoja zaczęła się ubierać. Dałam jej ciepłe, zielone rękawiczki z czarnym szlaczkiem, które sama zrobiłam na drutach, i swój wełniany pulower. {*Л. КОСМОДЕМЬЯНСКАЯ / E. SŁOBODNIKOWA 189/200*}

[Wielokropek (trzykropek)]

☐,

∇ Часы звонко пробили шесть... Zegar wybił głośno szóstą. {*A. ТОЛСТОЙ / J. TUWIM 8:255/120*}

⁸ Symbol tzw. odpowiednika zerowego.

∇ Это была Б..., да, Варенька Б..., – Иван Васильевич назвал фамилию. To była B., tak, Wareńka B. – Iwan Wasiliewicz wymienił nazwisko. {Л. ТОЛСТОЙ / G. TIMOFIEJEW 14:8/6}

... ,

∇ В кустах недалеко от села постовой окликнул: – Кто едет? – Свои... староста, – ответил чернобородый. – А-а-а!.. Куда ездил? – Подводы с хутора выгонял. W zaroślach na skraju wsi rozległ się głos wartownika: – Кто jedzie? – Swój, starosta! – odparł czarnobrody. – Aha! Dokąd jeździłeś? – Na chutor, po furmanki. {А. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 173/247-248}

... !

∇ Платон Михайлыч... Płaton Michałycz! {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 68/101}

... ***

∇ день приезда жены Лаврецкого в город О... dzień przyjazdu żony Ławreckiego do O^{***} {И. ТУРГЕНЕВ / J. JĘDRZEJEWICZ 7:251/179}

... ∅

∇ ...С тех пор как в 1931 году я привезла ребят в Москву, мы почти не разлучались. Od czasu kiedy w 1931 roku przywiozłam dzieci do Moskwy, prawieśmy się nie rozstawali. {Л. КОСМОДЕМЬЯНСКАЯ / E. SŁOBODNIKOVA 104/112}

∇ – Ты иди, сучий выб..., и не разговаривай [...]. – Ты idź, suczy synu, i nie rozmawiaj [...]. {М. ШОЛОХОВ / W. ROGOWICZ A4:379/490}

[Wielokropek (czterokropek)]

....

∇ А мне.... А ја... {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 48/76}

∇ Теперь, брат, я не тот.... Ja, bracie, już nie ten... {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 64/95}

∇ Кто путешествует, в деревне кто живет.... Dzisiaj – ten na wsi, ten w podróży... {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 29/45}

[Znak zapytania (pytajnik)]

?!]

∇ – И чего ты, Васька, всегда зубы скалишь? – рассердился я. – Неужели тебе нисколько Хорька не жалко? – Czego ciągle szczerzysz zęby, Waśka! – rozzłościłem się. – Nie szkoda ci Łasicy? Ani trochę ci go nie żal? {А. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 155/213}

?!]

∇ – Грудные ребята у нас осолодку жрут... а мы тебя, зевластого, яйцами кормить станем? – Niemowłotom dajemy szmatkę z miękiszem... a ciebie, zjadku, będziemy jajkami karmić?! {Л. ЛЕОНОВ / J. WITKOWICZ C:197/225}

[Wykrzyknik]

!]

∇ А потом – это было удивительно! – каждый день стал приносить с собой что-то новое /.../. А potem – jakież to było zdumiewające – każdy dzień przynosił coś nowego /.../. {Л. КОСМОДЕМЬЯНСКАЯ / E. SŁOBODNIKOWA 12/17}

!]

∇ – Угадайте. – Что я за отгадчица! – Niech pani zgadnie. – Gdzie ja tam zgadnę. {И. ТУРГЕНЕВ / J. GUZE 8:344/277}

∇ Вы славянофил. Вы последователь *Домостроя*. Вам бы плетку в руки! Słowianofil z pana! Zwolennik *Domostroju*. Panu by tylko nahajkę do ręki. {И. ТУРГЕНЕВ / J. GUZE 8:262/207}

∇ – Обними деда, – сказал он. – И бабушку. Счастливого тебе пути! – Ucałuj dziadka – powiedział. – I babcię. Szczęśliwej podróży. {Л. КОСМОДЕМЬЯНСКАЯ / E. SŁOBODNIKOWA 189/200}

!]

∇ Ушел. – – – Ах! от господ подаль; /.../. Poszedł. – Ach, najdalej od wielmożnych! {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 7/10}

!]

∇ Нет! триста! – уж чужих имений мне не знать! Nie! trzysta! Ja bym cudzych nie znała majątków? {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 81/121}

▽ Ей почему забота? Татьяне Юрьевне! А jej co do tego? Tatianie Juriewnie?
{А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 57/87}

!...

▽ И-хм! Ih-m... {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 66/98}

▽ Тс! Css... {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 7/10}

!!...

▽ О-хм! O-hm!... {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 66/98}

▽ Сквозь редкие деревья опушки виднелся вокзал. У-у-у-у-у! – донеслось отсюда эхо далекого паровозного гудка. Za rzadkimi drzewami widniał w oddali dworzec. U-u-u!... – dobiegło mnie dalekie echo lokomotywy. {А. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 106/120-121}

!.. !..

▽ – Какой человек умер!.. – Że też taki człowiek musiał umrzeć!... {Л. КОСМОДЕМЬЯНСКАЯ / E. SŁOBODNIKOWA 14/19}

▽ Па-а-ду-маешь!.. – протянул Баскаков, сощуривая глаза и качая головой. – Па-адумаешь!.. Myślałby kto!... – przeciągnął szyderczo, mrużąc oczy i potrząsając głową. – Myślałby kto! {А. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 95/100}

!.. !

▽ Па-а-ду-маешь!.. – протянул Баскаков, сощуривая глаза и качая головой. – Па-адумаешь!.. Myślałby kto!... – przeciągnął szyderczo, mrużąc oczy i potrząsając głową. – Myślałby kto! {А. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 95/100}

!.. ...

▽ Сс!.. Css... {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 98/146}

!! ?!!

▽ Я с нею незнаком. С Татьяной Юрьевной!! Ja – nie znam takiej damy. Tatiany Juriewny?! {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 57-58/87}

!!! !

▽ Удушьев Ипполит Маркелыч!!! Uduszjew Ippolit Markielycz! {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 91/135}

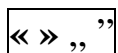

∇ Распроданы по одиночке!!! Na sztuki rozprzedano. {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 38/60}

∇ Видите ли, я большая поклонница вашего таланта и всегда с наслаждением читаю ваши статьи... Не подумайте, что я льщу, – избави бог, – я воздаю только должное... [...] jestem, widzi pan, gorącą wielbicielką pańskiego talentu i delektuję się pańskimi artykułami... Niech pan nie sądzi, że to pochlebstwo! – zachowaj Boże! – mówię tylko to, na co pan zasłużył. {А. ЧЕХОВ / J. POMIANOWSKI 6:224/5:219-220}

[Cudzysłów]

∇ «Сон в руку» „Sen się sprawdza” {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 23/35}

∇ На требование раскрыть всю деятельность «Молодой гвардии» и выдать всех ее членов и сообщников Олег сказал: – Я руководил «Молодой гвардией» один [...]. Na żądanie, aby ujawnił całą działalność „Młodej Gwardii” i wydał wszystkich jej członków i sympatyków, Oleg odpowiedział: – Sam kierowałem „Młodą Gwardią” [...]. {А. ФАДЕЕВ / L. LEWIN A:651/775}

∇ «отрицатель» психологизма „wróg psychologizmu” {Б. БУРСОВ / А. ВОЛОДՉՔՈ 97/94}⁹

∇ цикловое единство «Миргорода» cykliczna jedność *Mirgorodu* {Ю. ЛОТМАН / J. FARYNO 1:430/238}

[Dywiz¹¹]

∇ Она встала и вышла из 475-й комнаты [...]. Wstała i wyszła z pokoju nr 475 [...]. {С. ЗАЛЫГИН / Н. KLEMIŃSKA A:132/157}

⁹ Dany przykład dokumentacyjny wskazuje zarazem na (nieincydentalną) kwestię przesuwania prawego cudzysłowu.

¹⁰ Tj. operacja wykursywienia.

¹¹ Inaczej: łącznik.

- ,spacja¹²

∇ – А для большего идиотства или, как там в романах говорят, для большей иллюзии, пойдешь к буфету и опрокидонтом рюмочки две-три. – А dla większej głupoty, czy, jak się mówi w romansach, dla większej iluzji, idzie się do bufetu i golnie ze dwa, trzy kieliszeczki. {*A. ЧЕХОВ / I. BAJKOWSKA 5:123/4:179*}

[Półpauza¹³ → dywiz]

N–ск N-sk {*A. ЧЕХОВ / J. IWASZKIEWICZ 5:343/85*}

N–ский N-ski {*H. ЭЙДЕЛЬМАН / W. i R. ŚLIWOWSCY 92/112*}

[Dwukropek]

:!

∇ О, я знаю вас: вы если начнете говорить о сотворении мира, просто волосы дыбом поднимаются. О, ja pana znam! Kiedy pan zacznie mówić o stworzeniu świata, to po prostu włosy dęba stają! {*H. ГОГОЛЬ / J. TUWIM 4:14/14*}

:∅

∇ – Ну, Шура, скажи: ре-ше-то, – просила она. – Лешето, – повторял Шура. – Szura, powiedz kra-ta – prosiła. – Kla-ta – powtarzał Szura. {*L. КОСМОДЕМЬЯНСКАЯ / E. SŁOBODNIKOWA 16/21*}

[Asteryski]

*** XY

∇ дуэль с *** pojedynek z XY {*B. ГОРЧАКОВ / I. TUWIM i J. STAWIŃSKI 219/256*}

[Skrót → wyrażenie rozwinięte]

∇ Г. D. PAN D. {*A. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 74/110*}

∇ Г. N. PAN N. {*A. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 73/109*}

¹² Tu, dla wyrazistości, wyrażenie wykursywione zastępuje samą spację (wypełniając ją).

¹³ W druku, w różnych wydaniach, zamiast półpauz mogą występować kreseczki dłuższe, myślniki.

B. OPERACJE NA GRAFOSEGMENTACH

[Akcent graficzny → brak akcentu graficznego]

- ∇ Что ни говорите... сёрдца, чувства – в этих людях не ищите! Как волка ни корми, он всё в лес смотрит... Вперед наука! Niech pan mówi, co chce... na próżno szukalibyśmy u tych ludzi serca, uczuć! Żeby nie wiem jak wilka karmić, zawsze go ciągnie do lasu... Nauka na przyszłość! {И. ТУРГЕНЕВ / J. DMOCHOWSKA 4:31/53}
- ∇ Папа́ нет тут? Czy nie ma tu papu? {Л. ТОЛСТОЙ / J. POMIANOWSKI 11:189/268}
- ∇ – А ведь сразил он вас, признайтесь, – сказал дорóгой мой товарищ, молчавший почти все время нашего разговора. – Ale też zabił panu klina, niech pan przyzna – rzekł po drodze mój towarzysz, który milczał prawie przez cały czas naszej rozmowy. {В. КОРОЛЕНКО / А. SANDAUER В1:367/366}
- ∇ ученые-«тóчники» uczeni z dyscyplin ścisłych {А. СОЛЖЕНИЦЫН / А. BOGUSŁAWSKI i T. KOŁAKOWSKI А:241/55}

[Antykwa → kursywa]

- ∇ Мсьё Чацкий! Вы в Москве! Как были, всё такие? *Msieur Czacki!* To pan w Moskwie? Ten sam, czy się zmienił? {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 67/99}
- ∇ Ах! да, барежевый! Ach, tak! *Barège!* {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 65/97}
- ∇ S влечет P S implikuje P {Е. ПАДУЧЕВА / Z. KOZŁOWSKA В:50/69}

[Kursywa → antykwa i spacjowanie]

- ∇ Ведь я что? Отставной штаб-лекарь, *волату*; теперь вот в агрономы попал. Во кто́ж ja jestem? Dymisjonowany sztablekarz, w o l a t u; teraz zostałem agronomem. {И. ТУРГЕНЕВ / J. GUZE 8:313/250}
- ∇ Ведь это не обидной лес, сказал Степан Аркадьич, желая словом *обидной* совсем убедить Левина в несправедливости его сомнений, – а дровяной больше. Przecież to nie jest las użytkowy (słowem u ż y t k o w y chciał ostatecznie przekonać Lewina), ale raczej opałowy [...]. {Л. ТОЛСТОЙ / К. ИЛЛАКОВИЧÓВНА 8:197/234}

[Brak cudzysłowu → cudzysłów]

∇ Носит он обыкновенно сюртук, застегнутый доверху, высокий галстук с накрахмаленными воротничками и панталоны серые с искрой, военного покроя [...]. *Zazwyczaj nosi surdut zapięty na wszystkie guziki, wysoki halsztuk ze sztywnym kołnierzykiem, popielate pantalony „z iskrą”, wojskowego kroju [...].* {И. ТУРГЕНЕВ / Cz. JASTRZĘBIEC-KOZŁOWSKI 4:176/225}

[Dywizy → zmiana ich liczby]

∇ Бо-гат? Bogaty? {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 66/99}

∇ Э-э-э... грешить так грешить! Один только бог будет знать! Не впервой... Канальство! Еее... jak grzeszyć, to grzeszyć! Tylko Bóg będzie wiedział! Nie pierwszy to raz... Do licha! {А. ЧЕХОВ / А. TARN 11:110/203}

∇ От-став-ной? А-ро-за-тым? {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 65/97}

∇ И хо-ло-стой? А-nie-żo-na-ty? {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 65/97}

∇ Па-а-ду-маешь!.. – протянул Баскаков, сощуривая глаза и качая головой. – Па-адумаешь!.. Myślałby kto!... – przeciągnął szyderczo, mrużąc oczy i potrząsając głową. – Myślałby kto! {А. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 95/100}

∇ – Ну, Шура, скажи: ре-ше-то, – просила она. – Лешето, – повторял Шура. – Szura, powiedz kra-ta – prosiła. – Kla-ta – powtarzał Szura. {Л. КОСМОДЕМЬЯНСКАЯ / E. SŁOBODNIKOVA 16/21}

[Рóўпаузы¹⁴ → zmiana ich liczby]

∇ Ушел. – – – Ах! от господ подалей; /.../. Poszedł. – Ach, najdalej od wielmożnych! {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 7/10}

∇ Вот об себе задумал он высоко – – – – – Słowem, zaczął sam siebie szacować dość drogo – {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 16/23}

∇ Боюсь, чтобы не вышло из того – – – – – Boję się, by nie było z tego – {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 7/9}

[Cyfry arabskie → cyfry rzymskie]

∇ Явление 1 SCENA I {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 85/127}

∇ Явление 15 SCENA XV {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 108/158}

∇ Явление 22 SCENA XXII {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 82/121}

¹⁴ W praktyce typograficznej także kreseczki dłuższe, pauzy.

[Cyfry arabskie → zapis literowy liczebnika]

- ∇ Наобум позвонили в комиссию изящной словесности по добавочному № 930 и, конечно, никого там не нашли. Zadzwonili na chybił trafił do komisji literatury pięknej, na wewnętrzny dziewięćset trzydzieści, i, oczywiście, nikogo tam nie zastali. {*М. БУЛГАКОВ / I. LEWANDOWSKA i W. DĄBROWSKI A:475/74*}
- ∇ бальзакова 30-летняя кокетка trzydziestoletnia balzakowska kokietka {*М. ЛЕРМОНТОВ / W. ROGOWICZ 4:332/58*}
- ∇ на Васильевский остров, в 4-ю линию на Czwartą Linię Wyspy Wasiliewskiej {*Б. БУРЦОВ / А. WOŁODŹKO 465/447*}
- ∇ Димка с 88-го крутит любовь с Галкой-засольщицей. Dimka z numeru osiemdziesiąt osiem kombinuje z Halą z solarni! {*В. АКСЕНОВ / I. PIOTROWSKA B:62/192*}

[Cyfry rzymskie → zapis literowy]

- ∇ Конец I действия KONIEC AKTU PIERWSZEGO {*А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 24/37*}
- ∇ Конец II действия KONIEC AKTU DRUGIEGO {*А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 47/75*}
- ∇ Действие III АКТ TRZECI {*А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 48/76*}
- ∇ Конец III действия KONIEC AKTU TRZECIEGO {*А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 84/126*}
- ∇ Действие IV АКТ CZWARTY {*А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 85/127*}

[Małe litery → wielkie litery]

- ∇ нэп NEP {*Ю. ОЛЕША / I. WAJKOWSKA A:139/151*}

[Iteracja grafemu → brak iteracji]

- ∇ В М-ском полку был случай. Подпрапорщик Краузе в Благородном собрании сделал скандал. Тогда буфетчик схватил его за погон и почти оторвал. Тогда Краузе вынул револьвер – прраз ему в голову! На месте! W pułku M. zdarzył się taki wypadek. Podchorąży Krause wywołał w klubie szlacheckim skandal. Bufetowy chwycił go za epolety i prawie mu je oderwał. Wtedy Krause wyjął rewolwer i trach go w łeb! Trup na miejscu! {*А. КУПРИН / H. ROGALA 4:12/14*}

[Iteracja grafemu → redukcja iteracji]

- ∇ Сквозь редкие деревья опушки виднелся вокзал. У-у-у-у! – донеслось оттуда эхо далекого паровозного гудка. Za rzadkimi drzewami widniał w

oddali dworzec. U-u-u!... – dobiegło mnie dalekie echo lokomotywy. {*A. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 106/120-121*}

[Zapis literowy liczebnika → cyfry rzymskie]

∇ в целом для лингвистики двадцатого века характерно встречное развитие семантики и лексикографии dla lingwistyki XX wieku jako całości charakterystyczny jest łączny rozwój semantyki i leksykografii {*Ю. АППЕ-СЯН / Z. KOZŁOWSKA i A. MARKOWSKI B:6/19*}

SPIS TREŚCI

Przedmowa	5
Wybrane jednostki	7
A. Grafosegmenty	7
B. Operacje na grafosegmentach	15

Wydawnictwo TAKT w Warszawie poleca nowe opracowanie leksykograficzne:

Piotr Wierzchoń, Indeks a tergo jednostek przekładowych *Wielkiego słownika rosyjsko-polskiego z kluczem polsko-rosyjskim. Porządek translandowy.*

Jest to unikatowe narzędzie badawcze, niezbędne językoznawcom, leksykografom, historykom dwujęzycznej leksykografii słowiańskiej, wszystkim zajmującym się studiami konfrontatywno-kontrastywnymi nad językiem polskim i rosyjskim.

Księgę (dopełniającą wydanie w porządku translatowym, które ukazało się w 2006 r.) można zamawiać drogą elektroniczną; e-mail: takt@ki.onet.pl

Sprzedaż prowadzi także Główna Księgarnia Naukowa im. B. Prusa w Warszawie, ul. Krakowskie Przedmieście 7, tel. 022 826 18 35 (e-mail: zamowienia@prus24.pl).